

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๙๘
วันพุธ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๓. นายนครินทร์ สิงหนะ	โฆษกกรรมการ
๔. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๕. นางกัระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจนवास	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๓. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุขบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

๒. นางสาวจีระ พุ่มพวง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

๑. พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม

รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓. นายนิทัศน์ ประทักษ์ใจ

ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง

๔. นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์

และการออกเสียงประชามติ

๕. นายอมร รัชตังกูร

ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง

๖. นายโชคดี ดั่งแป้น

ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๗. นายทรงยศ กนกวรรณจรัส

ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชีการเงิน

๘. นายกิตติราช บุรณสิทธิเวช

และทรัพย์สิน

พนักงานการเลือกตั้ง

พนักงานการเลือกตั้ง

นิติกร

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลือกรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๙๗ วันอังคาร ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่มาตรา ๒๑ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้รับสัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ หรือถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือมีชื่อเป็นผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนหรือจัดตั้งพรรคการเมืองใด โดยยื่นใบสมัครต่อพรรคการเมืองที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก ตามแบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองนั้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดรายการหรือรายละเอียดที่จำเป็นเกี่ยวกับการสมัครสมาชิกของพรรคการเมือง เพื่อเป็นมาตรฐานหรือแนวทางทั่วไปให้พรรคการเมืองปฏิบัติก็ได้

ให้พรรคการเมืองส่งสำเนาแจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรคให้นายทะเบียนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด

ในกรณีนายทะเบียนตรวจสอบพบว่าพรรคการเมืองใดมีรายชื่อผู้ซึ่งเป็นสมาชิกซ้ำกัน หรือได้รับการร้องเรียนจากบุคคลใดหรือผู้ซึ่งบุคคลนั้นมอบหมายว่าพรรคการเมืองแอบอ้างใช้ชื่อตนสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยเร็ว หากปรากฏว่ามีเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความตอนท้ายของร่างมาตรา ๒๑ (๔) ความว่า “...โดยยื่นใบสมัครต่อพรรคการเมืองที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก ตามแบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองนั้น” ออก เนื่องจากแบบ หลักเกณฑ์และวิธีการในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองควรกำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง และตัดความในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสอง ออกทั้งหมด โดยใช้ความต่อไปนี้แทน “ให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกให้ถูกต้องครบถ้วน” และให้หมายเหตุเกี่ยวกับการกำหนดโทษสำหรับการไม่ดำเนินการตามความในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสอง ที่เสนอขึ้นมาใหม่

ทั้งนี้ ประเด็นเกี่ยวกับรายละเอียดสำเนาแจ้งการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสาม นั้น เห็นว่าเอกสารสำเนาใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องส่งสำเนาใบสมัครให้นายทะเบียน แต่กำหนดให้พรรคการเมืองเพียงแจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรคก็เพียงพอแล้ว ดังนั้น จึงตัดคำว่า “ส่งสำเนา” ในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสาม ออก

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๑ (๓) ความว่า “...หรือถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” นั้น เมื่อพิจารณาถึงถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๘ (๕) ของร่างรัฐธรรมนูญนี้ จะใช้ถ้อยคำว่า “อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” ดังนั้น ความใน (๓) จะต้องบัญญัติให้สอดคล้องกับมาตรา ๙๘ (๕) ของร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการเสนอให้นำถ้อยคำในมาตรา ๙๘ (๕) ของร่างรัฐธรรมนูญนี้ ความว่า “อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๑ (๕) และให้นำความดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๙ วรรคสาม ด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากตัดความตอนท้ายของ (๔) ออก โดยพรรคการเมืองไม่ต้องส่งสำเนาใบสมัครให้แก่ นายทะเบียนอาจเกิดปัญหาในการตรวจสอบ โดยทำให้ไม่มีหลักฐานที่ใช้ในการอ้างอิง ในกรณีที่มีการแอบอ้างชื่อผู้อื่นว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซ้ำซ้อนกัน อย่างไรก็ตาม หากจำนวนสำเนาเอกสารการสมัครสมาชิกของพรรคการเมืองมีเป็นจำนวนมากก็ควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการส่งสำเนาใบสมัครในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แทน เพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บเอกสารของนายทะเบียน

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่ ในกรณีที่มีการตรวจสอบชื่อการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของบุคคลใดซ้ำซ้อนกับรายชื่อสมาชิกของพรรคการเมืองอื่น เมื่อตรวจสอบพบแล้วจะลบชื่อบุคคลดังกล่าวออกจากทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองทั้งสองพรรคได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีของร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่ นั้น หากนายทะเบียนพบว่า มีชื่อของบุคคลเดียวกันเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค ในกรณีเช่นนี้ นายทะเบียนจะลบชื่อบุคคลดังกล่าวออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทุกพรรค

พันโท สดุติ ภาณุदानนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า นับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา หากนายทะเบียนตรวจสอบพบว่าบุคคลใดมีชื่อเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคในขณะเดียวกัน นายทะเบียนจะดำเนินการลบชื่อออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทุกพรรค และก่อนดำเนินการลบชื่อออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง นายทะเบียนจะดำเนินการสอบสวนตามวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองก่อนดำเนินการลบชื่อบุคคลดังกล่าวออกจากการเป็นสมาชิกพรรค อย่างไรก็ตาม ในกรณีการมีชื่อเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซ้ำซ้อนในทางปฏิบัติไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ หากใช้ระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจสอบก่อนรับสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หากเป็นรายชื่อที่ซ้ำซ้อนกับสมาชิกพรรคการเมืองอื่นก็จะปรากฏรายชื่อในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับปัญหารายชื่อสมาชิกพรรคซ้ำซ้อนกับพรรคการเมืองอื่น จะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่บุคคลที่มีรายชื่อซ้ำซ้อนลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหนึ่ง โดยยังมีได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และในระหว่างนั้นบุคคลดังกล่าวได้ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่น โดยเข้าใจว่าตนได้ลาออกจากรพรรคการเมืองที่ตนเคยเป็นสมาชิกแล้วโดยมีผลสมบูรณ์ ประกอบกับพรรคการเมืองที่รับสมัครในครั้งหลังไม่ได้ตรวจสอบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จึงทำให้เกิดกรณีมีชื่อบุคคล

คนเดียวกันเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค ส่วนวิธีการตรวจสอบว่าบุคคลใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดนั้น จะใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนสิบสามหลัก ในการตรวจสอบข้อมูลในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ว่าบุคคลที่มาสักรเป็นสมาชิกพรรคคนนั้นเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากเกิดกรณีที่มีการกรอกข้อมูลหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนที่ไม่ตรงกันกับที่ใช้ในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่ง พรรคการเมืองที่รับสมัครในครั้งหลังจะสามารถตรวจสอบความซ้ำซ้อนได้หรือไม่

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ฌ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในกรณีดังกล่าวพรรคการเมืองที่รับสมัครสมาชิกพรรคในครั้งหลังนั้น นอกจากจะตรวจสอบจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แล้วพรรคการเมืองที่รับสมัครยังจะต้องตรวจสอบจากเอกสารอื่นด้วย โดยตรวจสอบจากสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนว่ามีหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนสิบสามหลักถูกต้องตรงกันกับหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนที่แจ้งไว้ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนสิบสามหลักนั้น หากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของกระทรวงมหาดไทย ก็จะไม่เกิดปัญหาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่ โดยให้อำนาจนายทะเบียนในการตรวจสอบเรื่องความซ้ำซ้อนของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคเท่านั้น และให้ลบชื่อออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทุกพรรค สำหรับกรณีที่พรรคการเมืองใดแอบอ้างชื่อของบุคคลใดว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่แอบอ้างนั้น ก็ให้ถือเป็นความผิดส่วนตัวที่ผู้เสียหายจากการถูกนำชื่อไปแอบอ้างสามารถดำเนินการฟ้องคดีต่อพรรคการเมืองที่แอบอ้างเป็นคดีต่างหาก ดังนั้น จึงควรตัดความในตอนที่ห้าของร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่ ความว่า “หรือได้รับการร้องเรียนจากบุคคลใดหรือผู้ซึ่งบุคคลนั้นมอบหมายว่าพรรคการเมืองแอบอ้างใช้ชื่อตนสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยเร็ว หากปรากฏว่ามีเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น” ออกโดยให้บัญญัติความดังต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๑ “ในกรณีนายทะเบียนตรวจสอบพบว่าพรรคการเมืองใดมีรายชื่อผู้ซึ่งเป็นสมาชิกซ้ำกัน ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองและสมาชิกนั้นทราบและลบชื่อผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง”

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่บุคคลซึ่งเคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดยื่นลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น แต่พรรคการเมืองดังกล่าวไม่ยินยอมให้ลาออก จะทำให้บุคคลที่ยื่นใบลาออกดังกล่าวไม่สามารถไปยื่นสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นได้ เนื่องจากยังปรากฏชื่อของตนว่าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่งอยู่ ในกรณีดังกล่าวจะมีวิธีแก้ไขปัญหายังไง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๒๒ วรรคหก ในเรื่องการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จะได้มีการพิจารณาถึงประเด็นปัญหาดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๙๕ ได้บัญญัติถึงบทกำหนดโทษในกรณีที่พรรคการเมืองใดแอบอ้างชื่อบุคคลใดว่าเป็นสมาชิกพรรคของตนเอาไว้ หากมีการตัดความตอนที่ห้าของร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่ ออก จะกระทบต่อการแก้ไขร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่ หรือไม่

- ความใน (๑) ในประเด็นการได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้รับสัญชาติไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปีนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อครบหลักเกณฑ์ในการแปลงสัญชาติ และมีการแปลงสัญชาติแล้ว บุคคลที่แปลงสัญชาติดังกล่าวจะมีสิทธิลงคะแนนในการเลือกตั้งหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่ได้สัญชาติไทยด้วยการแปลงสัญชาติจะต้องได้สัญชาติไทยมาแล้ว เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีเช่นกัน จึงจะใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งได้ ดังนั้น ความใน (๑) ของร่างมาตรา ๒๑ จึงเป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับมาตรา ๙๕ (๑) ของร่างรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้พรรคการเมือง ส่งสัตยาบัน แจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกพรรค ให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการ และระยะเวลา ที่นายทะเบียนกำหนด” ทั้งนี้ เมื่อแก้ไขความในวรรคสี่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องบัญญัติให้พรรคการเมืองต้องแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบตามความในร่างมาตรา ๒๒ อีก

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๒ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบทุกสามเดือน อย่างไรก็ตาม หากแก้ไขความในวรรคสามตามความข้างต้น คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์และวิธีการ และระยะเวลาการแจ้งจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองต่อไปได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากจะกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรับแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของพรรคการเมืองผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ควรบัญญัติอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในร่างมาตรา ๘ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ได้กำหนดให้การดำเนินการใด ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยบทบัญญัตินั้น ๆ แล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้พรรคการเมือง ส่งสัตยาบัน แจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกพรรค ให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์และวิธีการ และระยะเวลา ที่นายทะเบียนกำหนด แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด การแจ้งผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้แจ้งถูกต้องแล้ว”

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้พรรคการเมือง ส่งสัตยาบัน แจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้นายทะเบียนทราบ...”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้พรรคการเมือง ส่งสัตยาบัน แจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกพรรค ให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์และวิธีการ และระยะเวลา ที่นายทะเบียนกำหนด โดยให้แจ้งผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์”

- มีกรรมการสอบถามว่า หากสมาชิกพรรคการเมืองเปลี่ยนชื่อ และนามสกุล หรือนามสกุล หรือเปลี่ยนแปลงสถานภาพส่วนตัว ความในวรรคสามที่แก้ไขใหม่จะครอบคลุมกรณีดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้พรรคการเมือง ส่งส่วเขต แจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของสมาชิกพรรค ให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์และวิธีการ และระยะเวลา ที่นายทะเบียนกำหนด โดยให้แจ้งผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่ ควรกำหนดบทลงโทษกรณีพรรคการเมืองแอบอ้างใช้ชื่อบุคคลใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยบุคคลนั้นไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ นอกเหนือจากการให้นายทะเบียนพรรคการเมืองลบชื่อของสมาชิกผู้นั้นออกจากความเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองแล้ว หากให้ประชาชนผู้ที่ถูกแอบอ้างชื่อฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ลงโทษพรรคการเมืองอาจไม่อยู่ในวิสัยที่ประชาชนทั่วไปจะสามารถกระทำได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีพรรคการเมืองแอบอ้างใช้ชื่อบุคคลใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยบุคคลนั้นไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ มีบทลงโทษกำหนดไว้แล้วในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรตรวจสอบว่าเรื่องใดที่สามารถดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้ามาช่วยสืบสวนสอบสวนคดี เพื่อจะได้บัญญัติเปิดช่องให้คณะกรรมการเลือกตั้งสามารถสืบสวนสอบสวนและส่งฟ้องคดีต่อศาลได้เอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีพรรคการเมืองแอบอ้างใช้ชื่อบุคคลใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยบุคคลนั้นไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ อาจถือเป็นกรณีที่พรรคการเมืองไม่จัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงตามความในร่างมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในร่างมาตรา ๙๕ แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้รับสัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ หรืออยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกตัดเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือมีชื่อเป็นผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใด โดยยื่นใบสมัครต่อพรรคที่ผู้ยื่นประสงค์ขอสมัครเข้าเป็นสมาชิก ดังต่อไปนี้

ทั้งนี้ คณะกรรมการเลือกตั้งจะกำหนดพรรคหรือพรรคย่อยที่ผู้ยื่นขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคที่ผู้ยื่นประสงค์ขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกให้ถูกต้องครบถ้วน

ให้พรรคการเมือง ส่งส่วเขต แจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของสมาชิกพรรค ให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์และวิธีการ และระยะเวลา ที่นายทะเบียนกำหนด โดยให้แจ้งผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีนายทะเบียนตรวจสอบพบว่าพรรคการเมืองใดมีรายชื่อผู้ซึ่งเป็นสมาชิกซ้ำกัน หรือได้รับบัตรรายชื่อหรือบัตรเลือกตั้งใดหรือผู้ซึ่งบุคคลหนึ่งขอขหวางพรรคการเมืองขอใช้ชื่อตนสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ ให้นายทะเบียน ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยเร็ว ทบทวนหลักฐานที่มีเหตุสงสัยว่ามีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองและสมาชิกรับทราบและ ให้ดำเนินการลบชื่อของผู้นั้น ออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น โดยให้รายชื่อผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกขอพรรคการเมืองตั้งแต่วันตั้งตั้ง”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙ วรคสาม เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๑ (๓) เป็นดังนี้

“บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรืออยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย”

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงพร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวหรือไม่มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบ ภายในวันที่เจ็ดของทุกสามเดือน

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ทะเบียนสมาชิกของทุกพรรคการเมืองตามที่ได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองโดยผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้ รายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อที่ขอใช้หรือขอใช้ชื่อหรือผู้ซึ่งขอขหวางพรรคการเมืองขอใช้ชื่อตนสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ หรือจะเก็บไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ประชาชนจะสามารถเข้าตรวจสอบดูได้โดยสะดวกก็ได้” และสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งอาศัยบทบัญญัติตามความในร่างมาตรา ๒๒ ในการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองใช้หรือไม่

พันโท สดุติ ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า เดิมบทบัญญัติเรื่องทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองอยู่ในมาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยภายหลังจากพรรคการเมืองส่งสำเนาแจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบแล้ว สำนักงานคณะกรรมการ

การเลือกตั้งจะตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมด และรับรองรายชื่อที่เข้าไปในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหากมีกรณีพรรคการเมืองใดแอบอ้างใช้ชื่อบุคคลใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยผู้ที่ไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถพิจารณาลบชื่อของผู้ที่นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นได้ทันที

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีการบังคับให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองในลักษณะรูปเล่มหรือไม่ และมีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่

พันโท สดุติ ภาณุตานนท์ ฌ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองจะจัดทำในลักษณะรูปเล่ม โดยทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองกับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะจัดเก็บในลักษณะที่แตกต่างกัน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้พรรคการเมืองส่งข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกพรรคในรูปแบบซีดีอย่างไร

นายทรงยศ กนกวรรณจรัส พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่าการส่งข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จะจัดทำในรูปแบบซีดี ต่อมาภายหลังบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พรรคการเมืองจะส่งข้อมูลเข้าฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง

- มีกรรมการสอบถามว่า รูปแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้พรรคการเมืองต้องส่งข้อมูลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีลักษณะอย่างไร

นายทรงยศ กนกวรรณจรัส พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๔) เป็นทะเบียนที่รวบรวมสมาชิกของพรรคการเมืองทุกพรรค และพรรคการเมืองต้องแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกสามเดือน โดยกรณีสมาชิกพรรคเพิ่มขึ้นจะใช้ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๖) และกรณีสมาชิกพรรคลดลงจะใช้ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๗)

ประธานกรรมการสอบถามว่า เมื่อมีบุคคลสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องแจ้งรายชื่อบุคคลนั้นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า พรรคการเมืองสามารถรับสมาชิกเพิ่มได้ตลอดเวลา แต่ต้องแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบทุกสามเดือน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๑ ได้บัญญัติถึงการให้พรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของสมาชิกพรรค ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบไว้แล้ว ดังนั้น ควรตัดความในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๒ ออกทั้งหมด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของร่างมาตรา ๒๒ วรรคห้า คือ ต้องการให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ทะเบียนสมาชิกของทุกพรรคการเมืองให้ประชาชนทั่วไปทราบและสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก โดยอาจดำเนินการบนระบบอินเทอร์เน็ตตามความในร่างมาตรา ๘

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคห้า เป็นดังนี้ “ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ทะเบียนสมาชิกของทุกพรรคการเมืองตามที่ได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองโดยผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ประชาชนทราบ”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง ดีความได้ว่าพรรคการเมืองจะจัดทำทะเบียนสมาชิกไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ก็ได้ใช่หรือไม่ ทั้งนี้ หากกำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์อาจมีการอาศัยเทคโนโลยีเพื่อลักลอบนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดได้ ดังนั้น นอกจากการกำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ควรกำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกในรูปแบบเอกสารกระดาษทั่วไปด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก และปัจจุบันยังมีกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้บังคับเพื่อควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว

นายทรงยศ กนกวรรณจรัส พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้ดำเนินการตั้งศูนย์สำรองข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมือง แต่มีระบบบริหารฐานข้อมูลเพื่อใช้สำรองข้อมูลพรรคการเมืองแล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในภาคเอกชนจะมีการสำรองข้อมูลเก็บไว้ในหลายสถานที่ เพื่อป้องกันการเกิดเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง ซึ่งเรียกว่า “การบริหารจัดการธุรกิจอย่างต่อเนื่อง” หรือ “Business Continuity Management (BCM)”

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบริหารจัดการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันไม่มีความยุ่งยาก ทำให้การบริหารจัดการฐานข้อมูลของพรรคการเมืองสามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้หน่วยงานทะเบียนหรือผู้ซึ่งขอทะเบียนของพรรคการเมืองขอขยได้ หรือจะเก็บไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ประชาชนจะสามารถเข้าตรวจสอบดูได้โดยสะดวกก็ได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองนำสำเนาบัญชีรายชื่อหรือสมุดรายนามของสมาชิกพรรคการเมือง และที่อยู่อีเมลของสมาชิกดังกล่าวหรือไม่มีที่พำนักหรือสมุดรายนามวิธีที่พรรคการเมืองกำหนดให้ลงทะเบียนพรรคการเมืองในวันที่เลือกตั้งของทุกสัปดาห์

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่นำรายชื่อของสมาชิกในระยะเวลาที่กำหนด ให้หน่วยงานทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองนำรายชื่อของสมาชิกในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ทะเบียนสมาชิกของทุกพรรคการเมืองตามที่ได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองโดยผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ประชาชนทราบ”

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑

(๔) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อบังคับพรรคการเมืองเพราะกระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุร้ายแรงอื่น

(๕) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง หรือถูกยุบ

(๖) เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง

(๗) สิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

การลาออกจากสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อพรรคการเมือง

การมีมติให้สมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติดังกล่าวไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อตามที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้การลาออกและการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามการเป็นสมาชิก เป็นเหตุให้สิ้นสุดสมาชิกภาพด้วย

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑

(๔) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อบังคับพรรคการเมืองเพราะกระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุร้ายแรงอื่น

(๕) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสภาพพรรคการเมืองหรือถูกยุบ

(๖) เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง

(๗) สิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีสมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแสดงเจตนาลาออกจากสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้การลาออกมีผลทันทีเมื่อมีการแสดงเจตนา จึงควรนำมาพิจารณาในการบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๓ ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองต้องพิจารณาที่การแสดงเจตนาของบุคคลนั้น หากแสดงเจตนาลาออกโดยปรากฏต่อหน้าบุคคลอื่นอาจถือว่าการลาออกมีผลทันทีได้ อย่างไรก็ตาม ร่างมาตรา ๒๓ นี้กำหนดให้การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในองค์กรธุรกิจหากมีการลาออกจากตำแหน่งผู้บริหารหรือกรรมการในองค์กรธุรกิจจะต้องแจ้งเป็นหนังสือไปยังกรมพัฒนาธุรกิจการค้าด้วย เนื่องจากการลาออกจากตำแหน่งมีผลต่อความรับผิดชอบของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกรณียกเลิกสมาชิกพรรคการเมือง จึงควรกำหนดให้มีการแจ้งการลาออกไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ไม่ควรให้มีการแจ้งการลาออกไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากบางกรณีเป็นการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของบุคคลบางกลุ่มได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การลาออกจากสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อพรรคการเมือง และเพื่อเป็นหลักฐานสมาชิกจะส่งสำเนาใบลาออกหรือแจ้งให้สำนักงานทราบด้วยก็ได้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากคำว่า “สำนักงาน” หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรมีการนิยามศัพท์คำว่า “สำนักงาน” ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองด้วย นอกจากนี้ ได้มีการตัดความในวรรคหนึ่ง (๒) ของร่างมาตรา ๒๓ ออกไปแล้ว ดังนั้น ความในวรรคสองควรแก้ไขเป็นดังนี้ “การลาออกจากสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อพรรคการเมือง..”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนิยามศัพท์คำว่า “สำนักงาน” ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองด้วย ทั้งนี้ ยังได้เสนอให้ตัดความในวรรคสามออกทั้งวรรค เนื่องจากการมีมติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองพ้นจากสมาชิกภาพให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติรายละเอียดไว้ในร่างมาตรา ๒๓ วรรคสาม

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า กรณีสมาชิกลาออกจากพรรคการเมืองให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อพรรคการเมืองนั้น อาจเกิดการกั๊กแล้งโดยการส่งจดหมายลาออกไปยังพรรคการเมืองหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีกระบวนการตรวจสอบอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยปกติหากเป็นบุคคลสำคัญของพรรคการเมืองต้องมีการสอบถามเหตุผลในการลาออกในเบื้องต้นก่อน แต่หากเป็นสมาชิกพรรคทั่วไป พรรคการเมืองก็จะแจ้งการลาออกจากพรรคการเมืองไว้ในทะเบียนสมาชิกพรรค ทั้งนี้ หากเป็นการแจ้งความอันเป็นที่จกจะมีบทลงโทษกำหนดไว้ชัดเจนอยู่แล้ว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า กรณีสมาชิกพรรคลาออกจากพรรคการเมือง ควรกำหนดให้ส่งสำเนาใบลาออกหรือแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสอบถามเรื่องการลาออกไปยังพรรคการเมืองด้วย เพื่อป้องกันมิให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งลบล้างสมาชิกผู้นั้นออกจากทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองในทันที

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องรอเวลาให้พรรคการเมืองแจ้งการลาออกของสมาชิกให้ทราบทุกสามเดือนก่อน หากไม่ได้รับการแจ้งรายชื่อสมาชิกที่ลาออกจะต้องมีการสอบสวนว่ามีการแจ้งความเท็จหรือไม่ เพื่อจะได้กำหนดบทลงโทษต่อไป

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การตัดความในวรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๗) ออกทั้งหมด อาจกระทบความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ จากการแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๑ ร่างมาตรา ๒๒ และร่างมาตรา ๒๓ เป็นการให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองเป็นหลัก โดยเพิ่มภาระให้กับประชาชนในการพิสูจน์ว่าตนถูกพรรคการเมืองแอบอ้างชื่อเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการเมือง จึงควรกำหนดบทบัญญัติให้พรรคการเมืองกับประชาชน รวมทั้งสมาชิกพรรคการเมืองมีความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน เช่น กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคสิ้นสุดลงหากไม่จ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีพรรคการเมืองแอบอ้างชื่อประชาชนเป็นสมาชิกพรรคโดยบุคคลนั้นไม่ได้รู้เห็นหรือสมัครใจ หากประชาชนไม่ประสงค์จะดำเนินคดีเอง ก็สามารถแจ้งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งให้สอบสวนและดำเนินคดีได้ ส่วนประเด็นการกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคสิ้นสุดลงหากไม่จ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเรื่องที่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้พรรคการเมืองปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมสมาชิกของตน และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้

“สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อตามที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้กรณีดังต่อไปนี้ เป็นเหตุให้สิ้นสุดสมาชิกภาพด้วย

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑

(๓/๑) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองติดต่อกันสองปี

(๔) พรรคตบพรรคการเมืองซึ่งมิได้ให้ชื่อตนลงชื่อยังตั้งพรรคตบพรรคการเมืองเพราะกระทำผิดตามรัฐธรรมนูญหรือรัฐธรรมนูญของรัฐหรือมีเหตุรัฐอื่น

(๕) พรรคตบพรรคการเมืองที่ผู้ขึ้นบัญชีลงสมัครลงสมัครเป็นพรรคตบพรรคการเมือง หรือถูกยุบ

(๖) เป็นสมาชิกของพรรคตบพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคตบพรรคการเมือง

(๗) สิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคตบพรรคการเมือง”

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่มีการร้องเรียนว่าทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองไม่ถูกต้องหรือปรากฏรายชื่อบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีวิธีดำเนินการตรวจสอบอย่างไร

นายทรงยศ กนกวรรณจรัส พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า กรณีที่มีการร้องเรียนว่ามีรายชื่อบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกปรากฏในทะเบียนพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะแจ้งพรรคการเมืองและบุคคลที่ถูกแอบอ้างชื่อเพื่อดำเนินการไต่สวนและแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาว่าบุคคลผู้ถูกแอบอ้างนั้นเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจริงหรือไม่ หากพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองจริง นายทะเบียนพรรคการเมืองจะดำเนินการถอนชื่อนั้นออกจากฐานข้อมูลทะเบียนสมาชิกต่อไป

- เรื่องการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนสมาชิกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น แบ่งพรรคการเมืองออกเป็นสองประเภทคือ ประเภทที่หนึ่งพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ และประเภทที่สอง พรรคการเมืองที่จดทะเบียนหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ ซึ่งพรรคการเมืองประเภทที่สองนี้จะต้องดำเนินการจัดทำทะเบียนสมาชิกซึ่งต้องประกอบด้วยข้อมูลตามที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และเลขบัตรประจำตัวประชาชน โดยปัจจุบันได้รับทราบข้อมูลว่าพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ ได้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกไว้แล้วโดยเป็นทะเบียนสมาชิกเดียวกับที่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้ทะเบียนสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวอาจมีข้อมูลไม่ตรงความเป็นจริงได้ แม้ในบทเฉพาะกาลของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. จะได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งก่อนวันที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีผลใช้บังคับ ถือเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ด้วย แต่พรรคการเมืองดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ด้วย เช่น จำนวนสมาชิกและสาขาพรรคการเมือง และการจัดทำทะเบียนสมาชิก เป็นต้น ดังนั้นพรรคการเมืองที่จัดทะเบียนก่อนวันที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่มีผลใช้บังคับก็จะต้องไปดำเนินการตรวจสอบทะเบียนสมาชิกให้ถูกต้องสมบูรณ์และเป็นข้อมูลปัจจุบัน

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ให้พรรคการเมืองส่งสำเนาแจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค” ในวรรคสามของร่างมาตรา ๒๑ หมายความว่ารวมถึงผู้ที่ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองก่อนวันที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่มีผลใช้บังคับใช่หรือไม่ หรือต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวยื่นใบสมัครเพื่อเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น ๆ ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

- ในบทเฉพาะกาลได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่จัดทะเบียนก่อนวันที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่มีผลใช้บังคับ ให้มีสถานะเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ด้วยนั้น พรรคการเมืองดังกล่าวจึงมีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทะเบียนสมาชิก และการจัดตั้งสาขาพรรค เพื่อยืนยันความถูกต้องต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการยืนยันความถูกต้องเกี่ยวกับทะเบียนสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองที่จัดทะเบียนก่อนวันที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่มีผลใช้บังคับ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการกำหนดรูปแบบวิธีการตรวจสอบความถูกต้อง เช่น กำหนดให้พรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบแล้วยืนยันข้อมูลต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีทะเบียนสมาชิกของพรรคการเมืองต่างๆ อยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดให้พรรคการเมืองทุกพรรคไปดำเนินการจัดทำทะเบียนสมาชิกใหม่ ยกเว้นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์บางประการเพิ่มเติม คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ได้ เพียงแต่จะต้องกำหนดเวลาเพื่อให้พรรคการเมืองดำเนินการภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่พรรคการเมืองที่จัดทะเบียนก่อนวันที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่มีผลใช้บังคับจะยืนยันความถูกต้องของทะเบียนสมาชิกต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น ในร่างมาตรา ๒๓ ควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนสมาชิกว่าอย่างน้อยต้องมีเลขบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกแต่ละคนด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบความถูกต้องของทะเบียนสมาชิก

ประธานกรรมการกล่าวว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับทะเบียนสมาชิกนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้พรรคการเมืองต้องแจ้งเลขบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกแต่ละคนอยู่แล้ว จึงไม่มีเหตุผลใดที่ต้องกำหนดให้พรรคการเมืองไปจัดทำทะเบียนสมาชิกพร้อมระบุเลขบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกแต่ละคนซ้ำอีก เนื่องจากหากกำหนดให้พรรคการเมืองทุกพรรคจะต้องดำเนินการตรวจสอบทะเบียนสมาชิกใหม่ซึ่งบางพรรคการเมืองมีสมาชิกจำนวนมากก็อาจเป็นอุปสรรคต่อพรรคการเมืองในการตรวจสอบ เว้นแต่กรณีเป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิกไม่ครบจำนวนตามที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องให้เวลาพรรคการเมืองในการดำเนินการเชิญชวนให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคให้มีจำนวนครบถ้วนตามที่กำหนด ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะบัญญัติโดยเฉพาะกาลให้พรรคการเมืองตามกฎหมายฉบับเก่าต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ภายในระยะเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตาม กระบวนการการจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แม้จะมีพรรคการเมืองบางพรรคมีจำนวนสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ก็ตาม แต่ก็ถือว่าพรรคการเมืองนั้นๆ ได้ผ่านกระบวนการจัดตั้งและมีสถานะเป็นพรรคการเมืองแล้ว จึงถือว่าเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ด้วย เพียงแต่เงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์บางประการที่บัญญัติเพิ่มเติมแตกต่างจากที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือกรณีเป็นเงื่อนไขใหม่ที่กำหนดให้พรรคการเมืองไปดำเนินการเพิ่มเติมในบางประการซึ่งพรรคการเมืองยังไม่เคยดำเนินการมาก่อน หรือเคยดำเนินการมาแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดเวลาเพื่อให้พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานเพิ่มเติมก็ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ในบทเฉพาะกาลกำหนดให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้น พรรคการเมืองต่างๆ จะต้องดำเนินการเพื่อให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองตามที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่มีผลใช้บังคับใช้หรือไม่

- กรณีเกิดปัญหาเกี่ยวกับความถูกต้องของทะเบียนสมาชิก จะถือว่าทะเบียนสมาชิกที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น หรือทะเบียนสมาชิกที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับข้อมูลจากพรรคการเมือง เป็นข้อมูลทะเบียนสมาชิกที่ถูกต้อง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. กำหนดหลักการไว้แต่เพียงว่าในขณะที่ริเริ่มเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนรวมกันเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ส่วนหลักเกณฑ์วิธีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งสาขาพรรค หรือการจัดตั้งตัวแทนพรรคว่าจะต้องมีสมาชิกจำนวนเท่าใดเนื่องจากจำนวนสมาชิกและจำนวนสาขาพรรคการเมืองจะเป็นตัวกำหนดว่าพรรคการเมืองจะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเท่าใด ส่วนเรื่องความถูกต้องของทะเบียนสมาชิกนั้น หากพรรคการเมืองมีหลักฐานว่าทะเบียนสมาชิกที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นเป็นข้อมูลที่ถูกต้องก็ควรใช้ทะเบียนสมาชิกที่พรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำเป็นหลัก เนื่องจากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนสมาชิกเป็นข้อมูลที่พรรคการเมืองเป็นผู้ทราบข้อมูลแล้วจึงมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนสมาชิกแต่พรรคการเมืองจะต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนสมาชิกต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสามเดือน

(๖) เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดิยวตั้งถิ่นที่วที่พรรคการเมือง

(๗) สิ้นสุดสวด้วยเหตุอื่นตมที่ตวหนดในข้อบ่งชี้พรรคการเมือง

การลาออกจากสมาชิกตมวรรคหนึ่ง (๖) ให้ถือว่าสมบูรณเมือได้ยื่นใบลาออกต่อพรรคการเมือง และเพื่อเป็นหลักฐาน สมาชิกจะส่งสำเนาใบลาออกหรือแจ้งให้สำนักงานทราบด้วยก็ได้

ตวมีสิทธิให้สมาชิกที่เป็นสมาชิกสวผู้แทนราษฎรพ้นสวตสมาชิกสวพรรคการเมือง (๕) ให้เป็นไปตมขบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นส่งรขงวทหรือเขตสวที่เขมตขตวมีสิทธิตั้งสวไม่ยังประชวสสวผู้แทนราษฎรและนทขทเขมทวทในเขตนั้นนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีสิทธิตั้งสว”

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ยินยอมไม่วาโดยตรงหรือโดยอ้อมให้บุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันมีลักษณะหรือมีผล เป็นการครอบงำหรือขึ้นำการดำเนินกิจการโดยอิสระของพรรคการเมือง

ให้นำความในมาตรา ๒๐ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับกับผู้กระทำการฝ่าฝืนตมวรรคหนึ่ง ด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- กรณีเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแต่ไม่มีตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง แต่สมาชิกดังกล่าวกลับมีอำนาจครอบงำหรือขึ้นำการตัดสินใจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ควรกำหนดบทลงโทษสำหรับสมาชิกดังกล่าวด้วยหรือไม่

- กรณีบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองแต่มีการกระทำในลักษณะครอบงำหรือขึ้นำ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ควรกำหนดบทลงโทษลักษณะเดียวกับการกระทำความผิดของ กรรมการบริหารพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๔ เป็นดังนี้ “ให้นำความ ในมาตรา ๒๐ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับกับผู้กระทำการฝ่าฝืนตมวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ในมาตรา ๔๕ วรรคสอง ของร่างรัฐธรรมนูญ มีหลักการสำคัญเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองว่า จะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม อย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถ ดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือขึ้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น ดังนั้น หลักการในร่างมาตรา ๒๔ ที่กำหนดห้ามมิให้บุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันมีลักษณะ หรือมีผลเป็นการครอบงำหรือขึ้นำคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้าง การบริหารกิจการภายในของพรรคการเมือง ดังนั้น ควรเพิ่มหลักการในมาตราที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างของ พรรคการเมือง โดยกำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องกำหนดเกี่ยวกับโครงสร้างอื่นๆ นอกเหนือจากคณะ กรรมการบริหารพรรคการเมืองไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า พรรคการเมืองแต่ละพรรคการเมืองอาจไปกำหนดสิทธิของสมาชิกพรรคการเมืองแตกต่างกันออกไป โดยพรรคการเมืองอาจกำหนดในข้อบังคับห้ามสมาชิกแทรกแซงการบริหารพรรคการเมือง หรืออาจกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในบางเรื่องเท่านั้น ดังนั้น การกำหนดห้ามมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่ไม่ได้มีตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง เข้าไปมีอำนาจครอบงำหรือชี้นำพรรคการเมือง จะเป็นการจำกัดการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่

- มีกรรมการสอบถามว่า หลักการในร่างมาตรา ๒๔ ครอบคลุมถึงกรณีการประชุมกรรมการสาขาพรรคหรือการประชุมผู้แทนพรรคด้วยหรือไม่ เนื่องจากในร่างมาตรา ๓๘ กำหนดหลักการในเรื่องการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคการเมืองจะต้องรับฟังความคิดเห็นจากสาขาพรรคการเมืองที่รับผิดชอบหรือดูแลเขตเลือกตั้งนั้นด้วย และในกรณีที่เขตเลือกตั้งนั้นอยู่ในจังหวัดที่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด พรรคการเมืองจะต้องรับฟังความคิดเห็นของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดประกอบด้วย ดังนั้น หากกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้เชิญบุคคลภายนอกที่มีได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมาร่วมดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรคการเมืองในลักษณะเป็นการครอบงำหรือชี้นำการตัดสินใจของกรรมการสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในการส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะอยู่ในบังคับร่างมาตรา ๒๔ ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารพรรคการเมือง ส่วนหน้าที่ในการเสนอชื่อสมาชิกพรรคเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น ควรกำหนดว่าการทำหน้าที่เสนอชื่อสมาชิกพรรคเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะต้องไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลใด รวมทั้งกำหนดวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใช้วิธีลงคะแนนลับ เพื่อป้องกันปัญหาการสมยอมของกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ส่วนเรื่องการห้ามกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคนั้น อาจขัดกับหลักประชาธิปไตยเรื่องการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๒๔ ยังไม่ครอบคลุมหลายเรื่อง เช่น กรณีนักวิชาการเสนอความเห็นต่อพรรคการเมืองเกี่ยวกับนโยบายของพรรคเรื่องหนึ่งว่าหากดำเนินการแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ หากพรรคการเมืองเห็นด้วยกับคำแนะนำของนักวิชาการจึงไม่ดำเนินนโยบายดังกล่าว จะถือว่านักวิชาการมีลักษณะการกระทำที่เป็นการครอบงำหรือชี้นำพรรคการเมืองโดยบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรา ๒๔ หรือไม่ เป็นต้น ซึ่งในประเด็นดังกล่าวหากพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับข้อเสนอของนักวิชาการที่มีข้อทักท้วงเกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมืองแล้วหยุดไม่ดำเนินการต่อไป ก็ถือว่าพรรคการเมืองมีอิสระในการตัดสินใจซึ่งร่างมาตรา ๒๔ ก็ได้บัญญัติหลักการเพื่อรองรับความเป็นอิสระของพรรคการเมืองไว้ด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีบุคคลภายนอกเสนอความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมือง ถือเป็นการแสดงความเห็นทางวิชาการที่เป็นอิสระและได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ

- กรณีบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองแต่มีบทบาทสำคัญในพรรคการเมือง หรือมีอำนาจสั่งการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดำเนินการตามคำแนะนำของตน การกระทำของบุคคล

ดังกล่าวจะถือว่าเป็นการครอบงำหรือชี้นำคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรา ๒๔ หรือไม่

- ระบบความสัมพันธ์ของบุคคลในวงการการเมืองหากยังคงลักษณะของการเป็นระบบอุปถัมภ์ และใช้เงินเป็นปัจจัยสำคัญ คณะกรรมการไม่สามารถออกแบบกลไกหรือมาตรการป้องกันให้ครอบคลุมทุกกรณีได้ เนื่องจากคำว่า “ครอบงำ” นั้น อาจไม่ใช้การครอบงำทางความคิดเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นการครอบงำทางด้านเงิน หรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ ดังนั้น ควรบัญญัติหลักการกว้าง ๆ เพื่อรองรับปัญหา ลักษณะดังกล่าว

- กรณีสมาชิกพรรคการเมืองที่ไม่มีตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ควรพิจารณาที่บริบทของแต่ละพรรคการเมืองเป็นสำคัญ เนื่องจากสมาชิกพรรคการเมืองผู้นั้นอาจมีศิลปะหรือเทคนิคในเรื่องการชี้นำความคิดของบุคคล ซึ่งในอนาคตบุคคลดังกล่าวจะมีบทบาทสำคัญในพรรคการเมืองนั้น หรือมีตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในอนาคตก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกพรรคการเมืองแม้จะไม่มีตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองก็ตาม ในความเป็นจริงจะพบว่าหลายพรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคที่ไม่ได้มีตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง แต่เป็นบุคคลสำคัญของพรรคการเมือง เช่น เป็นอดีตนายกรัฐมนตรี หรืออดีตหัวหน้าพรรค เป็นต้น การจะกำหนดห้ามสมาชิกพรรคการเมืองกรณีดังกล่าวจึงไม่อาจกระทำได้ เพราะจะขัดต่อหลักการในเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หลักการในร่างมาตรา ๒๔ เป็นเพียงหลักการเรื่องจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองเท่านั้น การจะกำกับในเรื่องการห้ามมิให้สมาชิกที่ไม่มีตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดำเนินการในลักษณะครอบงำหรือชี้นำการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องของรูปแบบ วิธีการทำงานของพรรคการเมืองแต่ละพรรคการเมืองว่าจะออกแบบวิธีการบริหารพรรคการเมืองอย่างไร จะเปิดโอกาสให้ประชาชนและสมาชิกพรรคการเมืองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารพรรคการเมืองอย่างเต็มที่หรือไม่ ดังนั้น ควรให้อิสระแก่พรรคการเมืองในการกำหนดรูปแบบ วิธีการบริหารพรรคการเมือง โดยไม่ควรจำกัดไว้ในกฎหมาย

- ร่างมาตรา ๒๔ เดิมที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอมานั้น ใช้คำว่า “ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กระทำการใดๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือยินยอมให้บุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการครอบงำหรือชี้นำการดำเนินกิจการโดยอิสระของพรรคการเมือง” ซึ่งมีหลักการเดียวกับที่บัญญัติในมาตรา ๔๕ วรรคสองของร่างรัฐธรรมนูญ

- ควรบัญญัติหลักการเพิ่มเติมในร่างมาตรา ๑๓ เรื่องการกำหนดโครงสร้างของพรรคการเมือง เพื่อรองรับกรณีบุคคลภายนอกที่มีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองแต่มีอำนาจครอบงำหรือชี้นำคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๑๕ ได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าจะต้องแต่งตั้งจากผู้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเท่านั้น ส่วนโครงสร้างการบริหารพรรคการเมืองในร่างมาตรา ๑๓ (๕) เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้ “(๕) โครงสร้างการบริหารพรรค และตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่ง ต้องกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบในทรัพย์สินและทรัพย์สินของพรรค พรรคการเมือง อย่างน้อยต้องมีตำแหน่งหัวหน้าพรรค เทรญญิก นายทะเบียนสมาชิก” และเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้ “การกำหนดโครงสร้างการบริหารพรรค โดยให้บุคคลอื่นใดที่มีใช้สมาชิกเข้ามามีอำนาจในการบริหารกิจการของพรรคการเมืองจะกระทำมิได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๒๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ยินยอมไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมให้บุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันมีลักษณะหรือมีผล เป็นการครอบงำหรือชี้นำการดำเนินกิจการโดยอิสระของพรรคการเมือง

ให้นำความในมาตรา ๒๐ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับกับผู้กระทำการฝ่าฝืนตมวรรคหนึ่ง ด้วยโดยอนุโลม”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๓ (๕) เป็นดังนี้

“(๕) โครงสร้างการบริหารพรรค และตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่งต้องที่วหนดตำแหน่ง ผู้รับผิดชอบในทวรวินและทวรบัญชีของพรรคทวรเมืองอย่างน้อยต้องมีตำแหน่งหัวหน้าพรรค เหรียญ นายทะเบียนสมาชิก”

๓. เพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๑๓ ดังนี้

“การกำหนดโครงสร้างการบริหารพรรค โดยให้บุคคลอื่นใดที่มีมิใช่สมาชิกเข้ามามีอำนาจในการ บริหารกิจการของพรรคการเมืองจะกระทำมิได้”

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หลักการเรื่องการห้ามมิให้บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยเข้าเป็นสมาชิก พรรคการเมืองในร่างมาตรา ๒๕ เป็นหลักการเดียวกับที่บัญญัติในร่างมาตรา ๒๑ ซึ่งว่าด้วยเรื่องคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๕ เดิมที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอมานั้น ได้บัญญัติ หลักการแบ่งออกเป็นสองวรรค โดยความในวรรคหนึ่งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอมานั้น บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการใดๆ เพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๑ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก พรรคการเมืองไว้แล้วว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น ส่วนการกำหนดห้ามคนต่างด้าวเป็นสมาชิก พรรคการเมืองนั้น กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบข้อมูลแล้วพบว่าคนต่างด้าวปลอมแปลง เอกสารเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ควรกำหนดบทลงโทษสำหรับบุคคลนั้นด้วย ดังนั้น บทบัญญัติในส่วนบทกำหนดโทษ ควรบัญญัติหลักการในลักษณะว่า พรรคการเมืองใดรับคนต่างด้าว เป็นสมาชิกให้มีโทษ และคนต่างด้าวผู้ใดเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกระทำการใดในพรรคการเมือง ให้มีโทษ

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “หรือร่วมกระทำการอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง” หากเป็นกรณีคนต่างชาติมาบรรยายหรือให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองจะถือว่ามีลักษณะต้องห้ามตามร่างมาตรา ๒๕ หรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติลักษณะเดียวกับหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๒๕ หรือไม่

นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเจียร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง เข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง” วรรคสองบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทย ดวยพรรคการเมืองรับบุคคลต่างด้าวหรือบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเข้าเป็นสมาชิก หรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในพรรค ด้าเพื่อในทิศพรรคของเพื่อประโยชน์ต่อพรรคการเมือง” และเสนอเพิ่มเติมความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง”

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีพรรคการเมืองบางพรรคให้นิติบุคคลต่างประเทศเข้ามาช่วยดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมของพรรคการเมือง จะสามารถดำเนินการได้หรือไม่

- ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง กรณีพรรคการเมืองว่าจ้างคนต่างด้าวเป็นผู้แจกใบปลิวหาเสียง และนโยบายของพรรคการเมือง การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำที่มีลักษณะต้องห้ามตามร่างมาตรา ๒๕ หรือไม่

- กรณีพรรคการเมืองว่าจ้างสื่อต่างประเทศจัดทำหรือโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือกรณีการว่าจ้างสโมสรฟุตบอลในต่างประเทศซึ่งเป็นลีกฟุตบอลที่ประชาชนรับชมการแข่งขันจำนวนมาก เช่น พรีเมียร์ลีกของอังกฤษ โดยสโมสรฟุตบอลดังกล่าวมีการโฆษณาเชิญชวนให้ลงคะแนนเลือกผู้สมัครของพรรคการเมือง เป็นต้น หลักการในร่างมาตรา ๒๕ ครอบคลุมกรณีดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๕ ที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมยังไม่ครอบคลุมถึงการห้ามสื่อต่างประเทศที่มีการโฆษณาเชิญชวนให้ลงคะแนนเลือกผู้สมัครของพรรคการเมืองได้

- มีกรรมการสอบถามว่า คำว่า “คนต่างด้าว” ในวรรคหนึ่ง และความว่า “ผู้ไม่มีสัญชาติไทย” ในวรรคสอง มีความหมายเหมือนกันหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในกฎหมายว่าด้วยคนต่างด้าว คำนิยาม “บุคคลต่างด้าว” หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยดวยพรรคการเมืองหรือบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเข้าเป็นสมาชิก

หรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในพรรคหนึ่ง
ที่สหพรรคของเพื่อประโยชน์ต่อพรรคการเมือง”

นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง สอบถามว่า มาตรา ๒๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีสาระสำคัญในเรื่องการห้ามบุคคลต่างด้าวเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ได้กล่าวอ้างมาตรา ๘ เพื่อเชื่อมโยงหลักการในเรื่องการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองให้นำมาใช้บังคับกับมาตรา ๒๑ ด้วย ดังนั้นรูปแบบการบัญญัติร่างมาตรา ๒๕ ควรกล่าวอ้างร่างมาตรา ๒๑ เพื่อให้มีลักษณะเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๑ กำหนดห้ามพรรคการเมืองรับบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีความผิดในตัว ดังนั้น ร่างมาตรา ๒๕ จึงไม่จำเป็นต้องอ้างมาตรา ๒๑ **ซ้ำอีก**
มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยดวยพรรคหนึ่งหรือบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเข้าเป็นสมาชิก หรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในพรรคหนึ่งที่สหพรรคของเพื่อประโยชน์ต่อพรรคการเมือง
ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการ
อย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง”

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การกำหนดห้ามมิให้บุคคลที่ออกเงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีแทนสมาชิกเหมาะสมหรือไม่

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- หากมีบุคคลเสนอว่าจะออกค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนสมาชิก ต้องห้ามตามร่างมาตรา ๒๖ หรือไม่

- หากมีบุคคลเสนอให้เงินแก่สมาชิกเพื่อให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค จะเป็นความผิดหรือไม่ เนื่องจากหลักการของร่างมาตรา ๒๖ ป้องกันมิให้พรรคการเมืองเสนอให้เงินเพื่อจูงใจให้คนมาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตน แต่หากเป็นกรณีพรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่งจ้างมิให้เป็นสมาชิกของอีกพรรคหนึ่ง แต่ไม่ได้เสนอว่าจะต้องมาเป็นสมาชิกของพรรคตนจะผิดตามร่างมาตรา ๒๖ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๖ ยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีบุคคลหนึ่งบุคคลใดชำระเงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีแทนสมาชิก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การชำระค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีแทนนั้น โดยเจตนาแท้จริงก็คือต้องการจูงใจให้บุคคลมาสมัครเป็นสมาชิกพรรค

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยส่วนใหญ่แล้วแต่ละพรรคการเมืองจะนำเสนอว่าพรรคของตนนั้น มีข้อดีอย่างไร และแจ้งว่าจะออกค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีให้กับบุคคลที่สนใจแต่ไม่มี ความสามารถที่จะชำระเงินดังกล่าวได้ กรณีเช่นนี้ถือเป็นการจูงใจเพื่อให้บุคคลสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค หรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากพิจารณาคำว่า “ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ถือเป็นการ จูงใจโดยการจ่ายเงินทางอ้อม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากบุคคลที่ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองจ่าย ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีด้วยตนเองแล้ว ก็จะไม่มีปัญหาต่อกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจน ควรมีการกำหนดในเรื่องการจ่ายเงิน ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปีไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดความที่มีลักษณะเปิดกว้างไว้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗

“มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจ คำนวณเป็นเงินได้จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อยอมสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรค การเมืองหนึ่ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายจรูญ สิงห์เสนี โฆษกกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ความในร่างมาตรา ๒๔ ของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ เป็นการกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับพรรคการเมือง จึงเสนอให้นำ ความในร่างมาตรา ๒๕ ร่างมาตรา ๒๖ และร่างมาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกพรรค ไปบัญญัติไว้ ก่อนร่างมาตรา ๒๔ จะเหมาะสมกว่าหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนำข้อเสนอนี้ไปพิจารณาและ นำกลับมาให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย หรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษร ต่างประเทศ ซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสาร อย่างเป็นทางการหรือในข้อมูลทางการสื่อสารใด ๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๙

“มาตรา ๒๙ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

ในจังหวัดใดที่ไม่มีสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองใดมีสมาชิกมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคนพรรคการเมืองจะต้องแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้น เมื่อแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองแล้วให้พรรคการเมืองแจ้งให้คณะกรรมการเลือกตั้งทราบภายในกำหนดเวลาและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีการยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคการเมืองของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้นั้น กรณีดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการสอบถามว่า การยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคการเมืองของพรรคการเมืองต่าง ๆ และการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้อย่างไร

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ต้องมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ดังนั้น การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต้องมีอย่างน้อยสี่สาขา

ประธานกรรมการกล่าวว่า กลไกในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นมีกระบวนการที่สลับซับซ้อน หากคณะกรรมการมีความประสงค์ให้การจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นเรื่องง่ายแล้ว อาจให้พรรคการเมืองสามารถตั้งหัวหน้าคณะเป็นตัวแทนได้โดยไม่ต้องมีสำนักงานสาขาก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองมากขึ้น กรณีการตั้งหัวหน้าคณะเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองนั้นจะเป็นผลดีเพราะทำให้ประชาชนทราบได้ว่าใครเป็นตัวแทนของผู้สมัครพรรคการเมืองใด และสอบถามว่า การจัดตั้งพรรคการเมืองมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอย่างไร

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งสาขาพรรคไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยการจัดตั้งในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งจะต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ถ้ากำหนดให้การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งจะต้องมีสมาชิกพรรคจำนวนหนึ่งร้อยคน จะเป็นจำนวนที่มากเกินไปหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ กำหนดให้การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสองร้อยคนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๓๖ ก็ควรกำหนดให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้ง

- มีกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ ได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่มีสมาชิกเกินสองร้อยคน ต้องมีการตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ ไม่ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ สำหรับเรื่องจำนวนสาขาให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด ส่วนพรรคการเมืองจะต้องจัดตั้งสาขาพรรคหรือจะตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดโดยไม่มี การจัดตั้งสาขาพรรคนั้น ให้เป็นนโยบายของแต่ละพรรคการเมือง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

(๕) รายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือประธานสาขาพรรคการเมือง

(๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความใน (๓) ของร่างมาตรา ๓๐ ความว่า “กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง” หมายถึง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง” หมายถึง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง หากหมายถึง “คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง” ในร่างมาตรา ๑๘ คณะกรรมการได้มีมติให้ตัดร่างมาตรา ๑๘ ออกทั้งมาตราแล้วในการประชุมครั้งที่ผ่านมา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งกำหนดให้มีเฉพาะในชั้นการจัดตั้งพรรคการเมืองเท่านั้น และจะมีการกำหนดเรื่องอื่น ๆ อีกในชั้นการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงต้องกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง โดยกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๐ ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

“มาตรา ๓๑ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขา พรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทนพรรคประจำจังหวัด และ สมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) และ (๔) หรือการลงมติในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อย คนร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

การจัดให้มีมติโดยมิได้จัดให้มีการประชุมใหญ่จะกระทำมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความตามร่างมาตรานี้เป็นการกำหนดให้สมาชิกพรรคเข้ามามีส่วนร่วม ในพรรคการเมืองให้มากที่สุด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวน สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อกันร้องขอให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคจัดให้มีการประชุมใหญ่ตามคำร้องขอ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ

หากหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองภายใน ระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และมีการยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนรายงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองพ้นจาก ตำแหน่ง และดำเนินการเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนได้รับคำร้อง

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค การเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคภายในห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดเรื่องจำนวนสมาชิกที่สามารถเข้าชื่อร้องขอให้จัดให้มีการ ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองซึ่งจะต้องมีจำนวนสมาชิกห้าร้อยคนนั้น เป็นการกำหนดจำนวน สมาชิกที่มากเกินไป เนื่องจากร่างมาตรา ๓๑ ได้กำหนดจำนวนองค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ไว้ไม่น้อยกว่า สองร้อยห้าสิบคนเท่านั้น และสอบถามว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้อย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้จำนวนสองพันคน แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้มีจำนวนลดลง

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่พรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ กำหนดให้มีองค์ประชุมจำนวนสองร้อยห้าสิบคนเท่าเดิม ใช่หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า กำหนดให้มีองค์ประชุมจำนวนสองร้อยห้าสิบคนเท่าเดิม

ประธานกรรมการเสนอให้มีการแก้ไขจำนวนสมาชิกพรรคที่สามารถเข้าชื่อร้องขอให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองจากจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนเป็นจำนวนสองร้อยห้าสิบคน

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๑๐ กำหนดว่า “ก่อนการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ให้มีการประชุมบุคคลผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ โดยต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน...”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า มาตรา ๒๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ว่า “องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่... ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน”

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากเป็นการประชุมใหญ่วิสามัญ จะมีองค์ประชุมตามความในมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดไว้ว่า “สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า... หรือไม่น้อยกว่าสองพันคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากัน มีสิทธิเข้าชื่อกันให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง”

พันโท สดดี ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า องค์ประชุมที่ประชุมใหญ่ ตามความในมาตรา ๒๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ว่า “องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่... ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน” สำหรับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อกันให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง ตามความในมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ว่า “สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า... หรือไม่น้อยกว่าสองพันคน... มีสิทธิเข้าชื่อกันให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง”

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้สมาชิกพรรคจำนวนสองร้อยห้าสิบคน สามารถเป็นองค์ประชุมได้แล้ว ก็ควรจะใช้องค์ประชุมจำนวนไม่เกินสองร้อยห้าสิบคน เพื่อเพิ่มสิทธิและเสียงของผู้ที่เป็นองค์ประชุม เพราะบางพรรคการเมืองสมาชิกพรรคไม่เคยเข้าร่วมการประชุมใหญ่วิสามัญเลย และสอบถามว่า วาระการดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองมีกำหนดกี่ปี และการเรียกประชุมใหญ่ของพรรคกำหนดไว้อย่างไร

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๑๕ วรรคท้าย กำหนดไว้ว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตาม

ข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้” สำหรับเรื่องการเรียกประชุมใหญ่นั้น ยังไม่ได้มีการกำหนดขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การที่ไม่ได้กำหนดความในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้หัวหน้าพรรคการเมืองบางพรรคดำรงตำแหน่งติดต่อกันเป็นระยะเวลาานาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กเนื่องจากอาจเหลือหัวหน้าพรรคเพียงคนเดียว

- มีกรรมการสอบถามว่า จำนวนครั้งของการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองมีการกำหนดไว้อย่างไร หากเป็นกรณีที่การประชุมครั้งหนึ่งใช้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วเกิดมีเหตุการณ์ให้ต้องเรียกประชุมซ้ำซ้อนกัน อาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ และจะมีแนวทางการแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ขึ้นอยู่กับนโยบายของพรรคการเมืองนั้น ๆ

- มีกรรมการเสนอให้แก้ไขความในวรรคท้ายของร่างมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้ “ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคภายในห้าปีสืบนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง”

ประธานกรรมการกล่าวว่า เป็นการกำหนดในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากเกินไป
มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๒ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยห้าสิบคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อกันร้องขอให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคจัดให้มีการประชุมใหญ่ตามคำร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ

หากหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และมีการยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่ง และดำเนินการเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำร้อง

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคภายในห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แจ้งต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะเดินทางไปรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ในระหว่างวันที่ ๗ - ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และในระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยจะมีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจำนวน ๒ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ที่ประชุมรับทราบ

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓
เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายฐกฤต สดศรีประเวศ

นิติกรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

นายอัครเดช คนชื่อ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์

วรรณวิภา เนตรประไพ/พิมพ์

ภัทธนนัน ทัดธนนันท์/พิมพ์